

GÖRDÜLŐ FEJLESZTÉSI TERV KÉSZÍTÉSÉNEK FOLYAMATA, TAPASZTALATOK AZ ALFÖLDVÍZ ZRT- NÉL

REKONSTRUKCIÓK ÉS BERUHÁZÁSOK A VALÓSÁGBAN

Az ALFÖLDVÍZ Zrt. a térség (Csongrád, megye, Békés megye, Bácskiskun megye néhány települése, és Hajdú-Bihar megye néhány települése) legnagyobb víziközmű szolgáltató társasága.

ALFÖLDVÍZ Zrt.
Szolgáltatási területe
2018. Január 01-től

100%-ban magyar tulajdonú társaság

Tulajdonosi szerkezet:

- 137 részvényes (136 Önkormányzat valamint a Magyar Állam)
- Önkormányzati tulajdon: 71,66%
- Állami tulajdon: 28,34%

Jogviszony alapján:

- Bérleti és üzemeltetési szerződés alapján üzemeltetett települések száma 111;
- Vagyonkezelési szerződéssel alapított jogviszony szerint 20 település.

A társaság irányító szervei a Közgyűlés, és az Igazgatóság.

Tevékenységünk jellemző adatai számokban

Átlagos állományi létszám:	1 216 fő
Munkavállalói átlagéletkor:	47 év
Felhasználói egyenérték:	654 112
Közműves ivóvízellátásban részesülő lakosság száma:	548 000 fő
Csatornaszolgáltatásban részesülő lakosság száma:	408 000 fő
Ivóvízellátásban üzemeltetett településeink száma:	131 db
Csatornaszolgáltatással üzemeltetett településeink száma:	81 db
Szennyvíztisztító telepek száma:	58 db
Vízkezelési technológiák száma:	65 db
Termelt ivóvíz:	30 506 602 m ³
Társszolgáltatónak átadott víz:	211 356 m ³
Értékesített ivóvíz:	21 319 607 m ³
Elvezetett szennyvíz:	25 270 505 m ³
Tisztított szennyvíz:	24 722 733 m ³
Vízhálózat hossza (bekötővezeték nélkül):	5 298 km
Csatornahálózat hossza (bekötő vezeték nélkül):	3 227 km

Területi üzemeltetési struktúra

- 5 Területi Divízió divízió központtal
- 14 Üzemmérnökség mérnökségi központtal
- Regionális Víztermelési Divízió

Az alábbiakban a társaság által végzett víziközmű rendszereket érintő rekonstrukciós munkákról annak összetevőiről és a Gördülő Fejlesztési Tervről kívánok írni.

Víziközmű rekonstrukciók szervezése az ALFÖLDVÍZ Zrt. részéről

o **Tervezett** víziközmű-hálózati rekonstrukció

Közműfejlesztési osztály (2017)

➤ Rekonstrukciós részleg

➤ Építési részleg

o **Rendkívüli** víziközmű-hálózati rekonstrukció

➤ Az üzemeltetésért felelős Területi Divízió

o **Forrás** a Szolgáltató által az Ellátásért felelős számára fizetett használati díj (bérleti díj), mely éves szinten meghaladja az 1 Milliárd Ft-ot.

o **A leggyakrabban elő forduló rekonstrukciós feladatok:**

- bekötővezeték csere,
- Tűzcsaptelepítés,
- Hálózat rekonstrukció,
- Csomópontok felújítása,
- A mechanikus hálózatmosatást elősegítő mosató idomos csomópontok kiépítése,
- Szennyvíztelepi rekonstrukciós munkák,

Tűzcsapépítés

Roppantással hálózat rekonstrukció

Tapasztalatok az előkészítés és a megvalósítás során

„kapcsolattartás – megbízhatóság”

Ellátásért felelős önkormányzat, mint Megrendelő

➤ **Döntéshozók, testület meggyőzése**

- „A település anyagi nehézségekkel küzd, nem kívánunk rekonstrukciót végezni”
- „Miért a vízmű legyen a kivitelező?”
- „Helyi cégekkel megoldjuk...”
- „Nagyon drágán dolgoztok...stb.”
- „In-house” beszerzés elfogadtatásának nehézsége.

Közműfejlesztési osztály (Rekonstrukciós osztály 2009-2018)

Az ALFÖLDVÍZ Zrt. jogelődje a Békés Megyei Vízművek Rt. vezetése felismerte, annak érdekében, hogy a meglévő víziközmű rendszerek hosszú távon részt vehessenek a szolgáltatásban, a régi elavult rendszereken időközönként rekonstrukciós felújításokat kell végrehajtani. Ezen feladatok elvégzésére önálló egységként létre jött a Rekonstrukciós osztály 2009. január 01- vel, majd a szervezeti átalakulást követően a Közműfejlesztési osztály.

Az Osztály tevékenysége:

- vagyongazdálkodási vezérigazgató-helyettesnek közvetlenül alárendelten működik
- a Társaság alaptevékenységétől elkülönítetten az önkormányzati tulajdonú közművagyonhoz kapcsolódó rekonstrukciós és értéknövelő felújítási munkák
  - **tervezése,**
  - **lebonyolítása,**
  - **kivitelezése,**
  - **az önkormányzatokkal való kapcsolattartás.**
- Külső megrendelésekre **építési-vállalkozási munkákat** végez
  - elsődlegesen az üzemeltetett víziközművek tekintetében.
- Az Osztály **koordinálja**
  - a nagyobb, **több divíziót érintő kivitelezési munkálatokat.**

Létszám: 47 fő

Részlegszintű szervezetei:

- Rekonstrukciós
- Építési

Rekonstrukciós részleg

Tevékenységi kör:

- Közműfejlesztési osztály vezetője alá rendelt csoportszintű szervezeti egység
- biztosítja a Társaság működési területén az önkormányzati tulajdonú közművagyonhoz kapcsolódó **rekonstrukciós tevékenység**

- **zavartalan,**
- **biztonságos,**
- **folyamatos ellátását.**
- A rekonstrukciós munkák és értéknövelő felújítási munkák
  - **tervezését,**
  - **előkészítését.**

Munkatársak:

- Osztályvezető-helyettes
  - Műszaki előadók – területi felelősök
  - Tervező
- Elkészíti a hatályos jogszabályi követelményeknek megfelelő **gördülő-fejlesztési tervet,**
  - Előkészíti és szervezi az önkormányzatokkal kötött, **rekonstrukciós szerződéseket,** és beszámol azok alakulásáról,
  - Rekonstrukciós munkák **tervezése,**
  - A rekonstrukciós tervek, illetve a gördülő fejlesztési terv **nyilvántartása és aktualizálása,**
  - A rekonstrukciós munkálatokkal kapcsolatos **munkaterület előkészítése az átadási eljárás lebonyolítása,**
  - Az elkészült rekonstrukciós munkálatok **műszaki átadása,** az ehhez szükséges **igazolások, dokumentumok előkészítése,**
  - A rekonstrukciós munkálatokkal kapcsolatos **teljesítésigazolások benyújtása,** számla valamint a **vagyonbontási elkészítése,**
  - Az elkészült munkák **üzembe helyezése, használatba adása,**
  - *Az egység felelősségi körébe tartozó adatok tekintetében közreműködik a KSH, a szakmai szövetség és a MEKH felé küldendő **adatszolgáltatásokban.***

Építési részleg

Tevékenységi kör:

- A Közműfejlesztési osztály vezetője alá rendelten
- elsősorban az üzemeltetett víziközmű vagyon tekintetében a Társaság területén
  - a rekonstrukciós, értéknövelő **felújítási munkák,**
  - **külső megrendelések** alapján vállalkozási munkák kivitelezését látja el.

Munkatársak:

- Osztályvezető- helyettes
  - Építésvezetők
  - Művezetők
  - Kivitelezési csoportok
- A vállalkozási munkálatokkal kapcsolatos **szerződések előkészítése,** e szerződések nyomon követése, **teljesítés igazolás kiadása,**
  - A vállalkozási munkálatokkal kapcsolatos **munkaterület előkészítése az átadási eljárás lebonyolítása,**

- A vállalalkozási munkálatok **kivitelezése**,
- Az elkészült vállalalkozási munkálatok **műszaki átadása**, az ehhez szükséges igazolások, **dokumentumok előkészítése**,
- A vállalalkozási munkálatokkal kapcsolatos **teljesítésigazolások benyújtása**, számla valamint a **vagyombontás elkészítése**,
- Az elkészült munkák **üzembe helyezése, használatba adása**,
- Amennyiben a vállalalkozási munkálatok elvégzéséhez **alvállalkozó** szükséges, az Osztály **bekéri** adott munkafolyamatra vonatkozó **árajánlatokat**, ezeket **előkészíti elbírálásra**.

Alvállalkozó bevonásának kérdése

Az Alföldvíz Regionális víziközmű-szolgáltató Zrt. vállalalkozási jogviszonyaival összefüggő beszerzéseinek eljárási rendjéről a 10/2015 számú szabályzat rendelkezik

Értékhatártól függően lehet:

- eljárásmentes beszerzés
- egyszerűsített beszerzés
- versenyeljárás útján történő beszerzés
- közbeszerzés

Az osztály a 2009-es megalakulását követően mintegy **6,7 Milliárd Ft** értékben végzett közműépítési, rekonstrukciós munkát, ezek közül is kiemelkedik a **2014-2015** években megvalósult KEOP által támogatott **Békés Megyei Ivóvízminőség-javító program** keretében 66 településen megépült alábbi művek:

- 8327db pontszerű bekötő vezeték csere,
- 584db 80-as, 100-as tűzcsapcsere, beméréssel együtt,
- 604db mosató csomópont kiépítése,
- kb. 87km települési hálózat rekonstrukció, ebből kb. 12km, 54 települést érintő engedélyhez kötött beavatkozás,

Ezt részben saját humán erőforrás felhasználásával részben versenyeljárás útján kiválasztott alvállalkozókkal oldottuk meg.

A GFT.

Cégünk először **2014. szeptember 15-el** adott be Gördülő Fejlesztési tervet a Magyar Energetikai-és Közmű-szabályozási Hivatalhoz.

A kezdeti nehézségek úgy a készítő (szolgáltató cégek), mint az elfogadó (MEKH) részről is fennálltak, még a 2014-es évet követően is több alkalommal kérdések tisztázása, jogszabályok értelmezése, maga a terv megjelenése, dokumentálása céljából egyeztetéseket folytattunk a Hivatal munkatársaival.

Kijelenthető ez volt a tanuló időszak mind két fél számára, jelenleg is állandó változáson megy keresztül ez az adatszolgáltatási tervezési rendszer, de már a Hivatalban is vannak olyan kollégák aki évek óta foglalkoznak GFT-vel, így kialakultak azok mechanizmusok, amelyek a sikeres elfogadáshoz szükségesek.

A GFT jogszabályi háttere 1.

- A víziközmű szolgáltatásnak a többi közműszakághoz képest nem volt törvényi szabályozása „csak” egy Kormány rendelet szabályozta az ágazat munkáját és a folyamatokat **38/1995 (IV. 5.) Korm. rend.**
- **Az Országgyűlés megalkotta a Víziközmű Szolgáltatás törvényét a 2011. évi. CCIX. törvényt , a tv. 11§-a rendelkezik arról, hogy**

„...a víziközmű-szolgáltatás hosszú távú biztosíthatósága érdekében - a fenntartható fejlődés szempontjaira tekintettel - víziközmű-rendszerenként tizenöt éves időtávra gördülő fejlesztési tervet kell készíteni...”

A törvény végrehajtási rendelete 2013-ban lépett hatályba 58/2013. (II. 27.) Korm. rend. , mely a **víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról rendelkezik.**

- **A rendelet 90§/A-90§/G - ig terjedően foglalkozik a GFT. tartalmi, megjelenési, és a forrás rendelkezésre állásának kérdésével.**
- Az ágazati miniszter a **61/2015 (X.21.) NFM. rendeletben** szabályozta a víziközművek gördülő fejlesztési terve részét képező felújítási és pótlási terv valamint a beruházási terv részletes tartalmi és formai követelményeit.
- Cégünk a központi jogszabályok alapján megalkotta a **72/2015 számú szabályzatát**, amely a Gördülő Fejlesztési Terv ALFÖLDVÍZ Zrt.-n belüli feladat megosztást szabályozza felelős, és határidő megjelölésével.

A Gördülő Fejlesztési terv felépítése

- **Felújítási és pótlási terv**
- **Beruházási terv**
- Ezen terveket valamennyi Víziközmű rendszer kóddal rendelkező víziközmű rendszer vonatkozásában el kell készíteni és a MEKH –hez minden év szeptember 30-ig jóváhagyás céljából be kell nyújtani.
- A GFT rövid, közép - és hosszútávú tervezést igényel:
  - I. ütem rövid távú tervezés 1 év
  - II. ütem középtávú tervezés 2-5 év
  - III. ütem hosszútávú tervezés 6-15 év

Az I. ütem munkáinak előkészítési nehézségei

- az önkormányzatok folyószámlájának alakulása (kiadás/bevétel – maradvány) **jelentős egyeztetési munkával követhető**
- korábbi években „felhalmozott”, fel nem használt pénzeszközök problémája – **az önkormányzatok jellemzően tartalékokat képeznek**, a jogszabálynak megfelelően
- ha az önkormányzat(ok) nagyobb feladatra „gyűjtenek” akkor annak **megjelenítése** nehézkes a **GFT táblázataiban**,

- **beruházásokat nem tüntetnek fel**, forráshiányra hivatkozva, még hosszútávra sem, (fejlesztési koncepció hiánya?)
- **késve, vagy egyáltalán nem küldik vissza** a meghatalmazást, véleményező nyilatkozatot, többszöri megkeresés ellenére sem

Összegző tapasztalatok az előkészítés és a megvalósítás során

➤ *Korrekt jogi – szerződéses háttér*

- Vállalkozói szerződés megkötése, az önkormányzati – megrendelő igények figyelembe vétele – helyi alvállalkozók bevonása az alvállalkozók pályáztatása során stb.

➤ *Stabil pénzügyi háttér – használati díj*

- A források meglétének ellenőrzése, egyeztetése;
- A szerződések pénzügyi fejezetének illesztése a források képződéséhez, kifizetéséhez – kompenzációs megoldások;
- Adott esetben előfinanszírozási megállapodás létrehozása.

A megállapodások létrejötte alapvetően

- az **objektív körülmények** – források, szerződéses feltételek, elfogadott műszaki tartalom –,
- a helyi, települési döntéshozók által támasztott **szubjektív igények összeegyeztethetőségén,**
- a **megfelelő kompromisszum megtalálásán áll vagy bukik.**

Kormányzati oldalról is vannak hiányosságok, az ágazat alulfinanszírozott, nagy az ágazatból az elvándorlás, magas a foglalkoztatottak életkora, nem megoldott az utánpótlás nevelés stb.

Az elmúlt évek adatszolgáltatásai, úgy a MEKH, az ágazati minisztérium felé, mint a MAVÍZ irányában azt igazolták, hogy a rendszerből mintegy 3000 Milliárd Ft hiányzik, éves szinten kellene rekonstrukcióra kb. 100Milliárd Ft, ezzel szemben a kormányzat létrehozott egy Víziközmű Rekonstrukciós Alapot 1,5 Milliárd Ft-al.

De már ez is előre lépés legalább megmozdult valami, ami segítheti annak az ágazatnak a felemelkedését, aminek a legalapvetőbb élelmiszer az ivóvíz „előállítását” köszönhetjük.

Békéscsaba, 2018. június 20.

Készítette: Bagi László
ALFÖLDVÍZ Zrt.
Közműfejlesztési osztályvezető-helyettes

